

Sok új aszfalt, sok új járda

A városfejlesztés félévi számlája a III. kerületben

Szegeden fokozatosan csökken a különbség a belváros és a többi városrész között. Ezt a célt szolgálja a harmadik kerületi tanács is, amikor minden lehető anyagi eszközt és a lakosság társadalmi munkáját is felhasználva

szépiíti, fejleszti Alsóvárost, Móravárost, a kerületet.

Az első félévben mindegyik területen folytatni és befejezni a még tavaly megkezdett utépítéset. Így elkészült a Kátai köz gyalogjáróját, az Oltványi és a Borbás utca járdájának aszfaltozása. A Mihályteleki Lenin utca gyalogjáróját azonban nem csinálták meg, mert a megírt társadalmi munkát a lakosság nem végezte el. Már az idei tervben szerepelt a Huszár utca járdájának aszfaltozása és a

Kálvária téri aszfalt kocsút felújítása.

Most dolgoznak a Cserzy Mihály utca felújításán, a Pozsonyi Ignác és a Rákóczi utca gyalogútjának aszfaltozásán.

A Kisfaludi utca járdaaszfaltozásához akkor fognak hozzá, amikor a Pozsonyi utcát már befejezték. Terve felül készült el a Csáktornyai és a Lendvai utcai gyalogátkelőhely felújítása, s már kövezik a Gólya utca kocsútját.

A közlekedési alapolból is sok mindenre jutott. Nisztesítették belőle a járdát a Szel utcai társasházaknál, sok utat, járdát, átjárót s csatornát javítottak meg többek között. Igyekeztek a lakosság igényei, bejelentései alapján dolgozni. Ez alatt az idő alatt kapott fénycsóvilágítást a Hunyadi

János sugárút. Az eredmények ellenére megállapítható azonban, hogy a közlekedési fejlesztési alap

felhasználásának üteme a kelleténél lassabb volt.

Sajnos a móravárosi egészségügyi tanácsadó átalakítását nem tudták időben megkezdeni, viszont a nyáron szokásos óvoda- és iskolarenoválások a várakozáson felül jó ütemben haladtak. A Szel utcai óvoda karbantartását például határidő előtt elvégzik az építők. Befejezték már a Mihályteleki iskola felújítását is, s a Háman Kató általános iskolában is elül a munka. A július végére. A korábbi évekkal ellentétben, az idén a tanév megkezdésekor valamennyi iskola új köntösből tudja fogadni a diákokat.

A legdrágább fűtőanyag a takarmány

Mezőgazdaságunk szocialista alapokra helyezése hatalmas erőpróba elé állította népgazdaságunkat. Az új szövetkezeti majorok ezreit kellett felépíteni néhány esztendő alatt. Érthető, hogy már a kezdetben sem jutott mindenhol fejőgépekkel, önitatókkal, modern fűlesztőberendezésekkel felszerelt drága tehénistálló. A szövetkezeti gazdaság nem építhetett mindezt automatákkal felszerelt sertéshizlaldákat, fiastatókat és baromfiházakat sem.

Átmenetileg a legtöbb esetben be kellett érni ideiglenes jellegű, úgynevezett szerfás épületekkel. Ezek azonban hosszabb időn át nem használhatók gazdaságosan. Tömeges építésükkel az volt az elsődleges cél, hogy a közönsébe adott állatokat csoportosíthassuk, s ezzel mihamarabb lefektethessük a nagyüzemi állattenyésztés alapjait.

Ezen a kezdeti lépésben azonban már túljutottunk, s magától vetődik fel a kérdés: mi lesz a sorsuk a szerfás épületeknek? Némelyek úgy vélekednek: egy darabig még megleszünk velük valahogy, s ha majd korszerűbbeket tudunk helyettük építeni, lebontjuk őket. Eppen ezért — kevés kivétellel — nem veszik kellően gondjukat ezeknek az épületeknek. A pusztaszeri Kossuth Tsz-ben az egyik 50 férőhelyes marhastállónak már a tetejét is leszedték, alomszalmának használták fel.

Véleményünk szerint hibás és megalapozatlan az előbbi számítás. Az olcsó, szerfás épületek még hosszú ideig nélkülözhetetlenek lesznek. Eppen ezért nem szétszedésükről, hanem korszerűsítésükről kell gondoskodnunk. Arról, hogy miként lehetne ezek segítségével még jöve-

delmezőbbé tenni az állattenyésztést.

A téli időszakban nem fejezhettek be azzal, hogy szabad ereszek alját téglá- vagy vályogfalakkal vesszük körül. Ettől még hideg és rendkívül huzatos marad az épület. Ezért fordul elő, hogy a téli hónapok komoly károkat tesznek állattenyésztésünkben.

A hideg tizedeli a süldő- és a tenyésztőbaromfi-állományt is. Az utóbbi télen a hideg és a sötét, huzatos istállók miatt helyenként érzékeny vesztéseket szenvedett a növendékmarha-állomány is. Az egyébként nem számottevő elhullás mellett a kondíció és tenyészérték-csökkenés jelentett komoly kieséseket. Mihályteleken az Új Élet Termelőszövetkezetben januárban több mint 150 kis-malac fagyott meg. Bár az akkori vezetők tudták, hogy a fehér hűsértésnek — melyet tenyésztésnek — minimális hőigénye 15 Celsius fok hőmérséklet körül van. Mégsem gondoskodtak ennek biztosításáról.

Az önköltség magas alakulását jelenleg a drága takarmányokban keresik a tsz-vezetők, szövetkezeti gazdák. Ez azonban az éremnek még csupán az egyik oldala. A valóban nem olcsó létfenntartó és abraktakarmányok jelentős részét éppen a korszerűtlen tartási, istállózási viszonyok miatt, mint fűtőanyagot használják fel az állatok szükséges testhőmérsékletük biztosításához. A hideg hónapokban feleltetett tápláléknak csak a kisebb hányada jelentkezik súlygyarapodásban.

Nem szűgyen ez esetben sem tanulnunk a szovjet, a holland, a dán vagy éppen az angol mezőgazdaságtól. Helyesen vélekednek azok a szakemberek, akik azt mondják: a legdrágább fűtőanyag a takarmány.

Fűtsük hát gazdasági hulladékokkal a sertésfasztatókat, baromfiházakat, süldő- és szükség szerint a borjúnevelőket is. Erre a célra még a szén is sokkal olcsóbb, mint a szemes kukorica, vagy éppen az árpa feleltetése az állatokkal, fűtőanyagként. Csakhogy Csongrád megyében a napos-baromfinevelőket kivéve még egyetlen olyan szerfás istállóról sem tudunk, melyekben valamilyen, akárcsak kezdetleges fűtőberendezés lenne, például kemence, vagy nagyobb méretű téglából épített kályha. Ennél azonban sokkal jobb megoldást is találunk a sertéstenyésztés számára azokban a tsz-ekben, melyekben már villamosenergia is rendelkezésre áll.

Szerfás épületeinkben megoldatlan dolog még a szellőztetés és a világítás is. Ez szintén rendkívül károsan érezteti hatását. Egyetlen elgondolkodtató példa tsz-einkben — sőt az állami gazdaságokban is — a tenyésztésnek átlag életkora alig haladja meg a hat esztendőt. A hetedik évben már rohamosan csökken a tehének termelőképesége, ezért vágóhídra kerülnek. Két esztendő nevelés után a tenyésztésnek általában négy esztendőig szerepelhetnek, mint haszonállatok. Ez idő alatt, a számítások szerint tízezer liter tejet termelnek átlagosan egyenként. S az összertermelés értékéből viszont mintegy 8 ezer liter tej értéke a szükséges költség az állat felneveléséhez, tenyésztésbe állításához. Tehát mindössze kétezer liter tej értéke marad meg tisztán.

Ez a tény is összefügg a korszerűtlen istállózási és tartási viszonyokkal. Érthető ezek után, hogy a tsz-ek nagy többségében ma még komoly ráfizetés van a szarvasmarha-tenyésztésben és a süldőnevelésben. A vesztéseket a jövedelmezőbb üzemágak hasznából kell kiegyenlíteni.

Tartási, takarmányozási viszonyok ésszerűbb javításával elérhetnénk azt is, hogy tenyésztésünk termelőképeségének időtartama megkétszereződjék. Abban az esetben, ha a takarmányozás, az istállózás és az állategészségügyi munka korszerűsítése révén gazdaságainkban 12 évre tudnánk emelni a tehének gazdasági tenyészkepeségének időtartamát, ez a jelenlegi önköltségeknek megközelítően 50 százalékos csökkenését eredményezhetné. Ez teljesen reális lehetőség, s tanúsodnak erről a külföldi tapasztalatok.

Hasonló tapasztalatokat szerzünk akkor is, ha a sertéstenyésztés helyzetét vizsgáljuk. Szövetkezeteinkben gyakran két-három évenként selejteznek a kocaállományt. Állandóan keresik a »helyi viszonyoknak legmegfelelőbb« fajtákat. Pedig alapjában véve minden jelenleg tenyésztésben levő fajta jó, ha számára megteremtjük a legkisebb tartási feltételeket. S ez most, amikor a táptakarmányok, koncentrátumok tömege áll rendelkezésünkre a hagyományos gazdasági takarmányok mellett, könnyen lehetséges.

A szakembereknek, a tsz-ek vezetőinek, a kommunisztáknak, a szövetkezeti pártalapszervezeteknek kell törődniük a szerfás épületek átalakításával, berendezésével. Nagy összefüggés van — többek között — például az intenzív külföldi búzák termesztése, és az intenzív állattenyésztés problémája között. Hagyományos külterjes művelés mellett a külföldi búzák sem adnak magasabb termést az extenzív magyar fajtáknál. Ez a tény álláspontjainkra is. Intenzívebb termelési eredmények csak intenzív tartási viszonyok között lehetségesek. Szüntessük meg hát lehetőségeink szerint az állattenyésztésben is a külterjes viszonyokat.

Méry Éva

Csepri József

A munkások fontosabbak

Ördögös szerkezet a szovjet téglaprés. Egy kapcsolás és úgy ömlik belőle a szabályos, sima felületű nyerstégla, mint a veszett-fene. Örökönt 8 ezer darabot is kinyom a szalagra, csak legyen aki elszedi. Három fiatalember végzi ezt a munkát olyan valószínűtlenül gyors tempóban, mintha trükkfilmben szerepelnének. Félmeztelenül, egy szál rövid klottnadrágban, sárosan és vízesen kapkodják a szürke masszából préselt, még képlékeny építőanyagot. Tálcaikkal felszerelt apró kocsiakra rakják négyesével, megahogy jön. Olykor hatot, hetet is összefognak, úgy próbálnak »lépést tartani« a nagykapacitású présel. Egy téglát 4 kiló, hét téglát azonban már jobban meg kell fogni.

Dicséret után

Nincs megállás. Jernei Ferencről, Hódi Mátyásról és Kónya Jánosról csorog a verejték. Mások talán egy órán belül összecsuklanának, ők azonban bírják napról napra, hónapról hónapra. Izmaik hozzáidomultak már ehhez az ütemhez. Keresnek havi 2500—2800 forintot, de meg is érdemlik. Este nem kell őket ringatni, hogy elaludjanak.

Időnként F. 15-ös földem-téglát is gyártanak itt a szegedi 1-es számú téglagyárban. Ez már kényesebb portéka, jobban kell rá vigyázni az elszedésnél. Jókora lyukak vannak benne, hogy könnyebb legyen a súlya, ezért ha egy kissé messzebből dobják rá a kocsi, deformálódik. Meg aztán a pereme is könnyen megsérül, mihielyt nem jó helyen fogják meg. Lecsorbul, vagy elgörbül, ami égetés után, a későbbi munkafolyamatoknál út vissza. Ebből a téglafajtából ugyanis 380x150 centiméteres nagyságú földempaneleket készítenek az Ögyessza városrész építkezéséhez. Ha az F. 15-ös téglát nem szabályos alakú, a földempanelgyártó munkások csak üggyel-bajjal tudják összeilleszteni, betonba önteni és lemaradnak tervük teljesítésével.

A július végén tartott termelési értekezleten a gyárvezető megdicsérte a nyersgyártó részleg munkásait. Hódi Mátyás és munkatársai nem kis büszkeséggel könyvelték ezt el magukban. Talán ezért is érte őket mint derült égből a villámcsapás az a levél, amelyet augusztus 6-án kaptak kézhez. Ebben a következőket olvasták: »A nyersgyártási részleg elszedőinél többszöri figyelmeztetésünkre ellenére a minőségi munkában sok hiányosság tapasztalható. A Munka Törvénykönyve 121.

paragrafusának 1. bekezdése értelmében a dolgozó anyagi felelősséggel tartozik az okozott kárért... Ezért Jernei Ferenc, Hódi Mátyás és Kónya János elszedőket 50 forint személyenkénti kártérítésre kötelezem...«

Váratlanul

Ezt a hivatalos írást Hódi Mátyás sérelmesnek találta magára nézve. Nem mintha anyagilag megsínylené azt az 50 forintot, hanem azért, mert nem érti, hogyan lehet ő selejtgyártó olyan hirtelen, vagyis a fentebb említett termelési értekezlet óta. Azt megengedi, hogy a nagy hajrában becsúszhatott néhány selejt, ez azonban máskor is megeshet. Tanács Vilmosné gépsorkelőző — őt is 50 forint kártérítésre kötelezték — úgy látja: »Bizonyára elkövettük a hibát, azért vannak le majd augusztusi keresetünkből«. Schlesinger Alajos bácsi, a műszáritókamra kezelője szerint a kártérítés kiróvása óta megint nincs baj a selejttel. »Azelőtt viszont én is szóltam Hódinak, hogy nem lesz ez így jó, de rámrípkodott, hogy ne avatkozzak én bele«.

Halljuk, mit mond Szabó Antal párttitkár, a nyersgyártási részleg művezetője. »Hódi Mátyás és társai szorgalmas, jó munkások. A megengedettnél több selejt azonban tény, magam is ellenőriztem. Közösen felelősek érte, hiszen egy brigádban dolgoznak. Az üzemi vezetősége csak a legkritikusabb esetben fordul a kártérítés kiszabásának eszközéhez, inkább meggyőzéssel igyekeznek eredményt elérni. Most azonban jogosnak tartom a bírságolást, jöllehet az érdekeltek azért kifogásolják, mert eddig nem fordult elő, s váratlanul érte őket.«

Nos, talán éppen ez a »váratlan« okozta a problémát. Tóth Ferenc gyárvezető elismeri, hogy a termelési táncszínpadon valóban dicsérelhetőleg szót az elszedők munkájáról. De csak a mennyiséget, vagyis a norma teljesítését említi a következő példaként, ugyanakkor hangsúlyozta a minőség javításának fontosságát.

Vajon elég-e ennyi?

Ez rendben is volna. Az üzemi vezetőinek kötelességük őröködni a gyártmányok minősége felett. Ettől is függ, hogy a földempanelekből ne 24-et, vagy 25-öt, hanem 30 darabot készítsenek naponta, mert ez a mennyiség szükséges a zavartalan építkezéshez. De az már nincs egészen rendben, hogy a pénzbírságolást, éppen azoknál a munkásoknál al-

kalmazzák először, akiket egy héttel korábban nyilvánosan megdicsérték, illetve a dicséret nagyobb hangsúlyt kapott, mint a figyelmeztetés. Ezért nem is volt megfelelő nevelő hatása, Hódi Mátyásnak joggal érthették félre a dolgot.

A prés gép azóta is ontja a téglát, nincs semmi fennakadás. De vajon elég-e ennyi? Aligha. Mindennél fontosabbak a munkások, akik a gépeket kezelik, üzemeltetik és maximálisan kihasználják. Ha az ő lendületük, munkakedvük valamilyen oknál fogva megtörik, ez lefékezheti a termelés egész folyamatát. Nyíltan és érthetően kell tehát beszélni velük, s akkor biztosan megértik a legszigorúbb intézkedések szükségességét is.

F. N. I.

Halló! Menetirányító?

Egy fontos

vasúti őrhelyről

— Merre halad a 722/b gép, mert már nagyon várjuk?

— Szeged rendező bejárat jelzőnél van.

Az kis szoba falán sűrűn redőzött anyag szolgál hangszigetelőül. Különleges távbeszélő szerkezet közepén, sok-sok grafikon mindenfelé.

— Halló! Menetirányító? — sejtelmesen jön a hang egy dobozba zárt hangszóróból. — Szervusz, te vagy az Lacikám?

— Szervusz Béla bácsi! Tessék?

Azután halljuk a kérdést és a következő percben a határozottan csengő választ, utasítást.

A forgalom szívében

A vasúti forgalom szívében, irányító központjában vagyunk. A 700-as fővonal — Szeged—Cegléd útszakasz — őre Kövecz László, intéző. Tízennégy állomás rendjére, biztonsgára ügyel. Kívüle, és ezen a szobán kívül a MÁV Szegedi Igazgatóság területe még négy ilyen menetirányítóhoz tartozik.

Munkájukat éppen az teszi széppé, hogy rendkívülien felelősségteljes. Kicsit az ott dolgozók rátermettségétől is függ, hogyan tudják betartani a menetrendet. Mert ehhez a munkához a gimnáziumi érettség, a vasúti tisztiképző iskolán kívül talán a legfontosabb, hogy az irányítóknak minél több vasúti gyakorlat legyen. Akinek nincs meg, nem képes az irányításra, nem tudja áttekinteni a helyzetet.

Mert feladataik sokfélék. Vállukon nyugszik mindenmű vonatforgalom irányítása. Ők küldik a gyors-terhervonatokat, hogy reggel friss áru várja a háziasszonyokat a csarnokokban. Sokakat tehetnek annak érdeké-

ben, hogy az üzemek munkájában nyersanyag, vagy félkész áru hiány miatt a termelésben fennakadás ne legyen.

Az, hogy szabad az út, hogy nincs torlódás, hogy a személy- és gyorsvonatoknál az utasok elérjék a csatlakozást, annak köszönhető, hogy ők ott benn ülnek és irányítanak abban a hangszigetelt szobában.

Koordináta rendszerrel

— Halló! Menetirányító? 10.44-kor a 760-as eljött Balástyáról. Mehet-e tovább a 35-ösrel szembe?

— A 60-as kiterőbe jár, vár a 735-ös keresztjére.

Az avatatlank nem értenek belőle egy szót sem, de itt nem is ez a fontos. Elég ha az tudja mit teygen, akinek az utasítás szól.

De hogy lehet ilyen gyors válaszokat osztogatni? Tudósok vagy talán varázslók ők ők itt? Hiszen szinte gondolkodási idő nélkül pattan a felelet.

De nem, nincs ebben ördögösség, csak sok-sok pontos és figyelmes munka. Két koordináta rendszerben felfaragott grafikon van előttük. Ezeken vízszintesen az állomáshelyek, függőlegesen az idő van feltüntetve. Az egyik — az irányító asztal előtt függőlegesen rögzített — az érvényben levő menetrendet tükrözi. A másikra — az asztal lapjára helyezve — rajtazolja a beérkező jelentéseket, az irányításra alá tartozó körzetben mozgó vonatok menetét. Ezek a grafikonok annyira pontosak, hogy róluk egy pillantással mindent le lehet olvasni. Azt, hogy hány óra, hány percek, melyik állomás, melyik vágányon, vagy az út melyik szakaszán tartózkodik a kérdés szerelvény.

Mindezek valóban pontos

vezetéséért a menetirányító állandó kapcsolatot tart a közcsinintézőkkel, áruirányítókkal, és különleges távbeszélő berendezések segítségével szakaszának valamennyi állomásával, forgalmi szolgálattevőjével, fűtőházával.

Cseng a telefon

— A 760-as bejár, az előfogat gép leakad, és azonnal indul a 722/b-hez.

És a száraz utasításokat, a munkát megkezdi Kövecz László egy-két egyéni szólással. Bár azt mondja, nem szabadna. En úgy látom, ettől csak jobban megy a munka. Nincs ebben semmi kifogásolni, kivétel nélkül, mert mindezt szívvel csinálja.

— »Jaj, de szomorú vagyok!« — és nevet mellé. »Így már nyugodt vagy? Akkor jó, mert a nyugalom a hosszú élet titka.« — toldja meg egy jó tanáccsal az utasítást. »Ezt nem szeretem, ez beteg üzlet!« — de nincs olyan forgalom-betegség, amelyre ne tudna gyógyírt találni.

— Igen. Mondod az elegyet? No, jöjjön, írom!

Elegy. Az mi?

— A továbbfűtendő kocsi mennyiségét hívjuk így — adja a választ.

Neki diktálják be, hol, és milyen és mennyi vagon áru vár továbbszállításra. Ezután már az ő gondja, hogy az áru időben rendeltetési helyére érjen.

Hogy néhány mondatot válthassak vele, órákat kellett ott töltenem. Egymás szavába vágva jelentkezik az állomások, cseng a telefon. Állandó, folyamatos, és ami nagyon fontos, nyugodt munka folyik itt. A kis szoba falán sűrűn redőzött anyag szolgál hangszigetelőül. Különleges távbeszélő szerkezet közepén, és sok-sok grafikon mindenfelé.